

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ו באלול תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין סג.
דף היומי בהלכה: מסימן רנ"ד אמצע סעיף ה' "ואם נתן" עד סעיף ז'.
מוסר: פרק א' 'הנה מכל זה' עד פרק ב'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ארבעה ועשרים דברים' עד 'ואמרו רז"ל שאין התשובה'.

ענייני דיומא

האם ניתן לומר סליחות בלילה לפני חצות? האם צריך לברך ברכות התורה לפני אמירת סליחות בבוקר? והאם אשה האומרת סליחות ביחידות תאמר י"ג מידות בטעמים?

הסליחות, אך לכתחילה יש לברכן לפני אמירת הסליחות. האומר סליחות ביחידות, לא יאמר את שלש עשרה מידות של רחמים: "ה' א ל רחום וחנון...", בדרך תחינה ובקשה, כנהוג, ורשאי לאומרן בטעמים או בניגון של לימוד, כקורא בתורה; ואשה שאינה רגילה בטעמים ובניגון - תדלגן. כמו כן, קטעים הנאמרים בארמית, כגון "מחי ומסי...", לא יאמרו ביחידות, ואף כשאמר את הסליחות בציבור, אך לא הספיק לומר קטעים אלה לפני שסיימה את הציבור את אמירת הסליחות, לא יאמרם.

[שו"ע תקפא, א; משנ"ב הקדמה, א ו"ד, ושעה"צ ה; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 40, 14 ו-46]

זמן אמירת הסליחות לכתחילה הוא בסוף הלילה, סמוך לעלות השחר, שהוא עת רצון, אולם מקדמת דנא נהגו לקיים מנינים לסליחות אף סמוך לחצות הלילה, או לאחר עלות השחר. ומי שלא אמר סליחות בלילה או בבוקר, יכול לאומרן במשך כל היום. ויש שהתיר בשעת הדחק וכהוראת שעה, לומר סליחות בלילה לפני חצות.

האומר סליחות לפני עלות השחר, ונטל את ידיו בקומו משנתו וברך "על נטילת ידים", יטול ידיו שנית לאחר עלות השחר ללא ברכה, אך אינו צריך להפסיק לשם כך באמצע אמירת הסליחות, וכן אין צריך לנהוג לפני נטילה זו בפרטי הזהירות מרוח רעה אשר נזהרים בהם לפני הנטילה בבוקר, כגון שלא לנגוע בעינים וכדומה. וברכות התורה - יש שנהגו לברכן לאחר אמירת

הדף היומי בהלכה

האם יש איסור 'שהייה' בלחמניות של 'מלווה מלכה'?

מאליהם - יש לחשוש שהמשחה ימלך בדעתו לאחר כניסת השבת, ויחפוץ בתבשיל או במאפה לליל שבת, ויעשה מלאכה להאצת הבישול והאפייה. ובדיעבד, יש להקל, ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן. [משנ"ב רנד, לח, ושעה"צ ל; ביאורים ומוספים דרשו, 26]

איסור 'שהייה' הוא אף בבישול ובאפייה לצורך מוצאי שבת, דהיינו שמותיר תבשיל על הכיריים או מאפה בתנור סמוך לכניסת השבת, על מנת שיהיו מוכנים עבורו במוצאי שבת. ואף שלכאורה אין לחשוש שיעשו מלאכה להאצת הבישול או האפייה, שהרי עד למוצאי שבת בלאו הכי יסתיימו הבישול והאפייה

הדף היומי בהלכה

כיצד יתכן שעבירה על איסור אחד מחייבת עבירה על איסור נוסף?

דרוסאי, ובצק, הם מוקצה - עליו לעבור על איסור מוקצה, כדי שלא להכשל באיסור בישול. ואם יש באפשרותו לטלטלם בטלטול מן הצד המותר, והדבר לא יגרום לעיכוב כלשהו - יטלטלם באופן זה. [שו"ע רנד, ו, משנ"ב לט-מא; ביאורים ומוספים דרשו, 29 ו-31; וראה שם בשם הגרי"ס; וע"פ שם, 30]

מי שהניח בשבת מאכל שאינו מבושל כלל, או שאינו מבושל כל צורכו, על הכיריים - חובתו להסירו לאלתר, כדי שלא לעבור על איסור דאורייתא של בישול. וכך הדין גם אם הכניס בצק, או מאפה שאינו אפוי כל צורכו, לתנור - שחובתו להוציאו מהתנור לאלתר. והגם שמאכל שלא התבשל כמאכל בן

האם אדם צריך לעבור על איסור קל כדי למנוע מחבירו איסור חמור?

שעובר על איסור. וטעם הדבר, משום שאין אומרים לאדם לעבור אפילו על עבירה קלה, כדי למנוע מחבירו עבירה חמורה, כאשר חבירו פשע בדבר; ואף שגגה נחשבת כפשיעה לענין זה, כיון שהיה צריך להזהר שלא יבוא לידי כך. [משנ"ב מ, ושעה"צ מ; ביאורים ומוספים דרשו, 34]

במקרה האמור, שאדם הניח מאכל בלתי מבושל על הכיריים או בצק בתנור – גם אדם אחר מחויב להסירם משם, כדי למנוע מהמניח איסור בישול ואפייה; אולם, אם יש במאכל ובצק איסור 'מוקצה' – (יתכן ש)אדם אחר אינו רשאי להסירו; ואף אם המניח הניחם בשגגה, ואינו נמצא במקום בכדי שיודיעוהו

קנין חכמה

היתכן להתפלל על חידוש עבודת המקדש כשלא לומדים סדר קדשים?

שבידינו להקריבם על ידי עיסוקנו בהלכותיהם. ובאמירת תיבות הפרשיות של הקרבנות בלבד בלי ידיעת פירושם ואופני ההקרבה, בודאי אי אפשר להגיע לשלימות המעלה של ההקרבה האפשרית בזמן הזה. ובזמן האמוראים התעסקו בסדר הזה כמו בשאר סדרים והעלו הרבה ספקות, וטרחו לפשוט ולהעמיד ההלכה על בוריה, עד שהיה הלימוד הזה חביב מאד בעיניהם. ובמדרש אמרו חכמינו ז"ל שעל סדר קדשים נאמר: "מצות ה' ברה מאירת עינים", וכן רבותינו בעלי התוספות והרמב"ם ז"ל כולם עמלו בלימוד סדר זה בעיון נורא, וכמעט עוד יותר מהסדרים האחרים. ולכן עלינו היום ללכת בדרכיהם, ולהתחזק בלימוד סדר זה ובידיעתו.

[תורה אור, פרק א]

הבורא ית"ש משתוקק שבזמן שבית המקדש חָבַב יעסקו בניו לפחות בהלכות המקדש וקדשיו, וימחול להם עוונותיהם, שהרי זה כאילו הקריב את הקרבנות שעוסק בהלכותיהם, ויש בכך גם מעלת לימוד התורה. ולכן, הלומד סדר קדשים, מלבד כל מעלות התורה שיש בלימודו, ומלבד כפרת העוונות, עושה נחת רוח לבוראו בעצם לימודו בסדר זה.

ומאחר והשי"ת גילה דעתו בכמה רמזים בפסוקי התורה והנביאים, וכפי שדרשו חכמינו ז"ל, שרצונו שנלמד סדר זה, ויחשב לנו כהקרבת הקרבנות, הרי אם נתרשל חלילה מלימודו, הרי אנו כאומרים שאין לנו צורך חלילה בקרבנות ובעבודת המקדש. והרי אנו אומרים בתפילתנו "ושם נקריב לפניך את קרבנות חובותינו", "ושעירי עזים נעשה ברצון ובעבודת בית המקדש נשמח כולנו", ואנו עצמנו סותרים דברינו בכך שאנו מתעצלים להקריב את הקרבנות האלו

"בחור שלומד 'דף היומי בהלכה', נהיה אדם חדש. זה לא אותו הבחור"

הג"ר חיים אלעזר גוטמן שליט"א, ר"מ ב'שיבת נחלת דן' – מודיין לצעירים בבני ברק, מספר על השינוי העצום שהמתחולל בקרב הבחורים הצעירים כתוצאה מלימוד ההלכה.

יעקב א. לוסטיגמן

וכמי שמעביר את שיעור ההלכה בשיבה בפועל, אני רואה בבירור את המהפך שזה עושה אצל הבחורים. התוספת של 'דרשו' עם הביאורים ומוספים, היא תרומה עצומה ללימוד ההלכה. אתה רואה בחור שלומד על גרופה וקטומה, כירה וכופח, קש וגבבא עומת גפת ועצים, זה קצת רחוק מאתנו בדור הזה. לעומת זאת, עיון קל בתוספות של 'דרשו', מקרב את הלימוד ברגע אחד אל מה שהוא מכיר מהזמן הזה. הפסקים של גדולי האחרונים אשר חלקם עדיין חיים עמנו היום לאורך ימים ושנים, הופכת את הלימוד למשהו הרבה יותר קרוב אלינו. עכשיו אנחנו כבר לומדים על הפלטה החשמלית לעומת הבלעך שמניחים על הגז. זה כבר הרבה יותר קרוב לשכל ולהבנה של בחורים וגם של מבוגרים.

"התרומה הזאת היא לא רק בזמן הלימוד עצמו, אלא גם במהלך יישום ההלכה. בחור שלומד הלכות שבת, ובפרט אם הוא לומד את זה עם כל ההערות הנוגעות לזמן הזה, אצלו השבת היא משהו אחר. זה כבר לא רק רעיון רוחני רחוק שאנחנו מבינים ברמה כזאת או אחרת, שגם זה דבר חשוב ובסיסי מאוד בשבת קודש, אלא יש כאן גם חיבור טכני עם השבת. הוא מכיר את ההלכה, הוא יודע מה מותר ומה אסור, כשעולה שאלה בבית בשבת הבחור יודע לענות, הוא יודע באיזה סימן להסתכל כדי לבדוק את מה שהוא לא זוכר בבירור, הוא מכיר את השאלות ויודע מה דעת הגר"ש" איוערברך ומה דעת הגר"ש ואזנר, השבת הופכת לחוויה אחרת עבורו, הרבה יותר מעשית וקרובה ללב."

"לימוד ההלכה עבור בחור צעיר, צריך להיות אתגר לחיים, פותח הרב חיים אלעזר גוטמן את השיחה אתנו. "אצלנו בשיבה כל הבחורים לומדים 'דף היומי בהלכה' במסגרת הישיבתית, והתוצאות ברוך ה' מפתיעות גם את ותיקי המחנכים. בחור שלומד הלכה ברצינות ובעקביות הוא בחור אחר, אדם חדש לחלוטין". "בעבר היה מקובל שבשיבות למדו רק גמרא, בעיון ובבקיאות. לימוד את הבחורים להיות למדנים, לימדו אותם לחלק חילוקים, לשנן דפים ולגרוס מסכתות שלמות. אבל לימוד ההלכה תפס פחות מקום, כי הגישה היתה שבחורים צריכים ללמוד הלכה בזמנם הפנוי, וראשי הישיבות סמכו על הבחורים שאכן ינהגו כך. כנראה שבשנים קדמוניות זה באמת היה כך, אבל בדור האחרון לא כך היו פני הדברים, ועל כן המהפכה שחולל 'דרשו' עם החדרת לימוד 'הדף היומי בהלכה' לישיבות, היא עצומה. גם קודם לכן היה סדר לימוד הלכה של רבע שעה ביום בהרבה מאוד ישיבות, אבל הלימוד היה בעיקר על ענייני דיומא בלי לעסוק בהלכות השכיחות יום יום, כמו הלכות ברכת הנהנין, ברכת כהנים, ברכות, תפילה וכו'. גם בהלכות שבת למדו רק כמה סימנים עיקריים כמו הלכות מוקצה, מבשל וכדו', אבל סימנים רבים אחרים פשוט נשמטו מסדר הלימוד ברוב הישיבות."

"גם אצלנו ב'שיבת נחלת דן' היה מקובל כך עד לאחרונה, אך כ"ק מרן אדמו"ר ממודיין שליט"א הורה לנו להיצמד לתוכנית הלימוד של 'דף היומי בהלכה,

